

ROVATVEZETŐ:

Kosztolányi Attila

Vetési helyzetkép – napraforgó

Dr. Tikász Ildikó Edit, Dr. Molnár Zsuzsa

Agrárgazdasági Kutató Intézet, Budapest

A napraforgó vetése ideális időjárási körülmények mellett, gyors ütemben haladt az északi féltekén, ami a 2014/2015. gazdasági évi hozamok vonatkozásában optimizmusra adhat okot. Az Amerikai Egyesült Államok agrárminisztériuma (USDA) következő szezonnra szóló első projekciójában a napraforgómag globális termőterületét a 2013/2014. gazdasági évinél valamivel kisebbre, 24,5 millió hektárra jelezte. A terület a világ elsőszámú termelőjénél, Oroszországban és Ukrajnában a múlt évihez képest alig módosul, míg az Európai Unióban előreláthatóan 2 %-kal csökken.

Az UkrAgroConsult adatai alapján Oroszországban 2014. június 4-én a tervezett terület 94 %-án, 6,7 millió hektáron került napraforgómag a földbe, míg a vetési munkálatokat befejező Ukrajnában 4,5 millió hektáron vették el a magot, a tavalyinál 400 ezer hektárral nagyobb területen. Ezzel szemben az USDA mindkét évre 5,6 millió hektárra becsülte a napraforgó termőterületét Ukrajnában. Keleti szomszédunknál a fennálló politikai és gazdasági válság okozhat gondot a növénytermesztésben. Az ország hivatalos fizetőeszköze, a hrvnyva gyengülése miatt ugyanis a gazdák várhatóan csökkentik az inputfordításait. Ezért az elemzők a napraforgó és a többi szántóföldi növény vonatkozásában is a 2013. évinél gyengébb hozamokra számítanak az idén Ukrajnában.

A világ harmadik legnagyobb termelőjénél, az Európai Unióban már befejeződött a napraforgó vetése, ami az enyhe tél és tavasz miatt a szokásosnál korábban kezdődött. A Közösségben a napraforgó termőterülete a múlt évinél 90 ezer hektárral kisebb az idén, 4,3 millió hektár körül alakul. Az EU tagországainak termény- és takarmánykereskedő cégeit tömörí-

tő COCERAL elemzői Romániában és Magyarországon a termőterület 2 %-os növekedését jelzi, míg Bulgáriában 3 %-kal, Spanyolországban 12 %-kal, Franciaországban 8 %-kal és Olaszországban 4 %-kal kisebb területről takaríthatják be a napraforgómagot 2014-ben.

Nyugat- és Közép Európában a szokatlanul meleg tavaszi időjárás sok csapadékkal párosult, így hamarabb kezdtek vetni a napraforgómagot és a növények fejlődése is ütemesebb a megszokottnál. Spanyolországban 750 ezer hektáron, Olaszországban 115 ezer hektáron került mag a földbe. Az EU-28 legnagyobb napraforgó-termelőinél, Romániában (1100 ezer ha) és Bulgáriában (750 ezer ha) a hőmér-

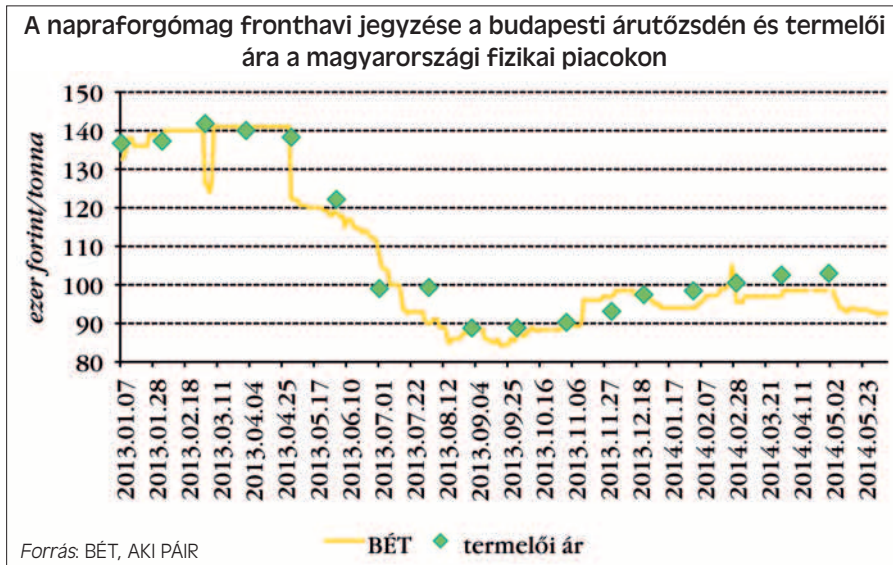
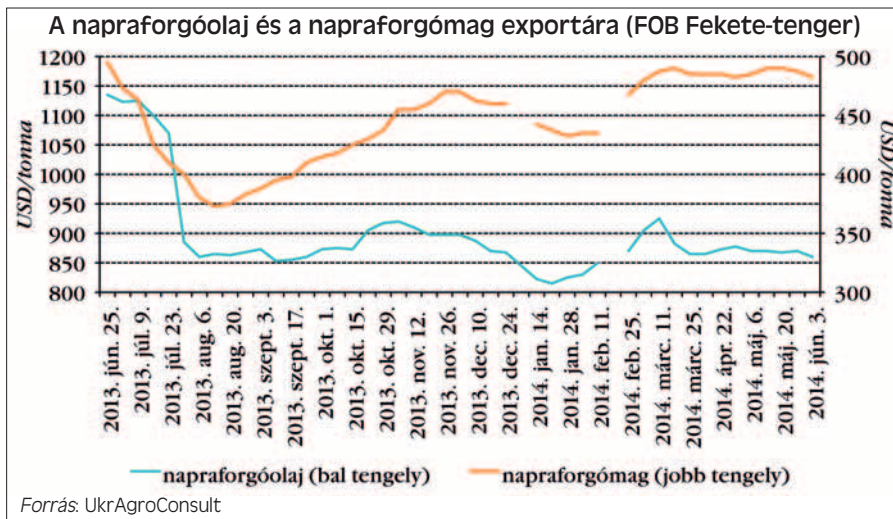
séklet átlagos volt áprilisban és május elején, a sok csapadék miatt mindkét országban kedvezőek a növény hozamkilátásai. Magyarországon is két héttel korábban indult a napraforgó vetése: a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara jelentése alapján június 2-án az előirányzott terület 99 %-án, 615 ezer hektáron végeztek a munkálatokkal. Ez 4 százalékkal nagyobb az egy évvel korábbi termőterületnél.

A déli félteke legnagyobb termelőjénél és exportőrének, Argentínában csak októberben kezdik a napraforgó vetését, ezért a 2014/2015. gazdasági évi kibocsátásra vonatkozó előrejelzések még rendkívül bizonytalanok. Az USDA elemzői az országban a termőterület 14 %-os növekedésére számítá-

A napraforgó betakarított területe (millió ha)

Országok	2013/2014	2014/2015	Változás (%)
Világ	24,62	24,50	-0,5
Oroszország	6,80	6,54	-3,8
Ukrajna	5,60	5,60	0,0
EU-28	4,39	4,30	-2,1
Franciaország	0,77	0,72	-6,5
Magyarország	0,59	0,60	+1,7
Spanyolország	0,85	0,90	+5,9
Olaszország	0,11	0,11	0,0
Argentína	1,40	1,60	+14,3

Forrás: USDA

USD/tonna (193 ezer forint/tonna) körül ingadozott április-május hónapokban.

Magyarországon a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában a napraforgómag legközelebbi lejáratra szóló jegyzése – a nemzetközi trendnek megfelelően – február végén 105 ezer forint/tonna csúcsra tört. Márciustól azonban már csak az idei termésre (2014. októberi lejárat) lehet ügyletet kötni, így a jegyzés valamivel 100 ezer forint/tonna alatt ingadozott április végéig. Az USDA május elején publikálta a 2014/2015. gazdasági évre vonatkozó első terménypiaci előrejelzését, amelyben a legfőbb olajmagvak globális termelését a tavalyinál 2 %-kal nagyobbra becsülte. Ez a nemzetközi olajnövénypiacon az árak mérséklődését eredményezte, aminek hatására a BÉT-en a napraforgómag legközelebbi lejáratra szóló jegyzése 90 ezer forint/tonna közelébe csökkent. A távolabbi lejáratra vonatkozó jegyzések sem mutatnak egyelőre jelentékenyebb elmozdulást, az 1-2 %-os növekedés a készletek fenntartásának költségével magyarázható.

Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon a napraforgómag termelői ára a tavalyi betakarítás óta folyamatosan emelkedik. Májusban tonnánként 103 ezer forintért lehetett a terményt felvásárolni, 25 százalékkal alacsonyabb áron, mint az előző év azonos időszakában.

nak, azaz 1,6 millió hektárt foglalhat el a növény.

Ármozgások

A napraforgómagot nem jegyzik a nemzetközi jelentőségű árutőzsdéken, a magyarországi piac elsősorban más olajmagvak határidős jegyzéséhez (pl. szójabab, repcemag) és a fekete-tengeri régió exportáraihoz igazodik. A térség kikötőiben a globális olajnövény-piaci trend mellett Ukrajna fizetőeszközének gyengülése látványosabb áremelkedést okozott március közepén: az év eleji 430 USD/tonna (97 ezer forint/tonna) szintről 490 USD/tonnára (110 ezer forint/tonna) erősödött a napraforgómag exportára (FOB Fekete-tenger). Ezt követően a feldolgozóüzemek napraforgómag iránti megnövekedett igénye magasan, 485 USD/tonna (108 ezer forint/tonna) környékén tartotta az árat. A napraforgómag árának vál-

tozását követve a napraforgóolaj exportára: a március közepi 900 USD/tonnát (202 ezer forint/tonna) meghaladó 2014. évi rekordja után 870

Megbízható és kiemelkedő termőképességű őszi árpák
KH Tas, KH Anatólia, KH Viktor, KH Korsó, Amazon

Csúcstermésű búzák
NS 40S, Baletka, Babona, Lidka

Malmi búzák
Corvinus, Bakfis, Bonnet

Javító minőségű búzák
Karpatia, Bardotka, Federer

Nagy termőképességű tritikálék
Odisej, Tatra

Durumbúza
Pentadur

AGROMAG

06-62/426-096, 06-30/628-7591